

HET OFFER VAN HEDWIG, KONINGIN VAN POLEN

Voor een der smalle vensters van het koninklijk paleis op den Wavelberg te Krakau stond op een avond in 1386 droevig te staren over het landschap, dat het slot omringde, Hedwig: de jonge Koningin van Polen.

Zij was een wonderschoon meisje en haar geel met leliën doorweven kleed, waarover een ruime blauwe mantel hing, verhoogde nog haar schoonheid. Zestien jaar telde zij thans en reeds vier jaar droeg zij de kroon van Polen. Doch geen geluk en geen vreugde had haar die hooge posite gebracht. Ach, wat beteekent het ook om jong en mooi en..... Koningin te zijn, als niet het hart zijn spraak mag doen hooren!

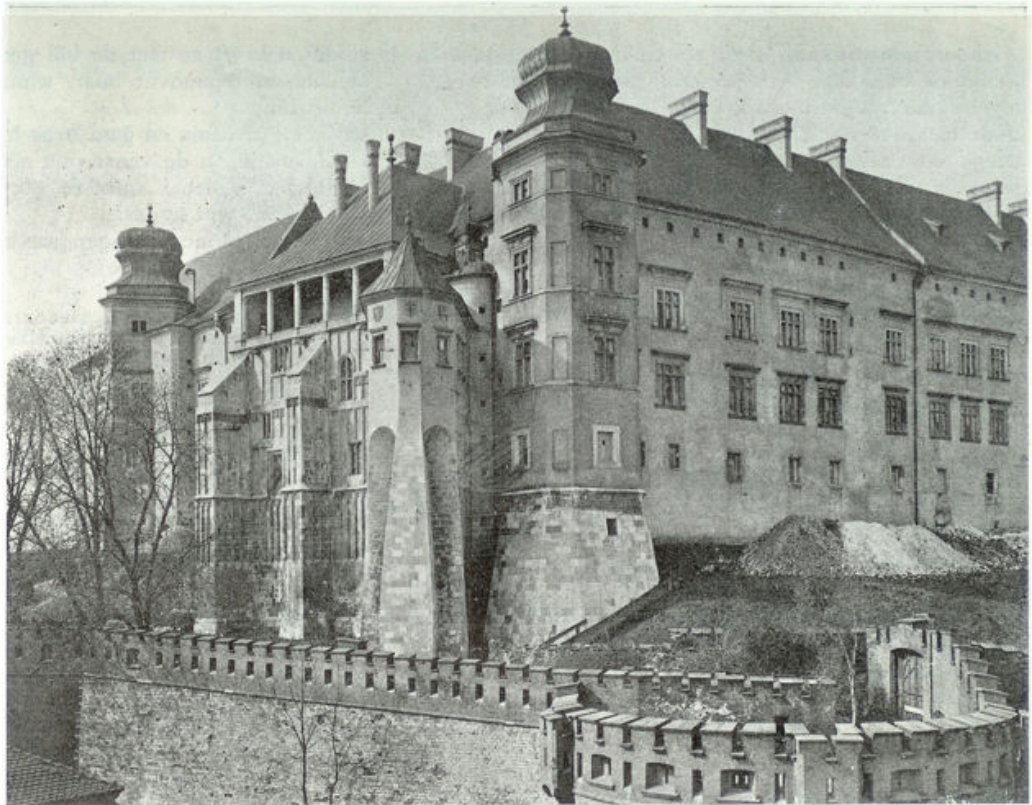
Sinds eenigen tijd toch ging het hart van Polens koninginnetje uit naar Willem, den hertog van Oostenrijk. In hem meende zij haar ideaal gevonden te hebben en in het geheim hadden deze beiden zich met elkaar verloofd. Doch het zoet geheim was uitgelekt, het gerucht was doorgedrongen tot in den Raad der Edelen en daar was dit bericht allesbehalve vriendelijk ontvangen. Want de hartewensch van Hedwig was volgens den Raad niet in overeenstemming met het belang van Polen. Deze had voor zijn koningin een andere partij op het oog, namelijk Jagello, den Groothertog van Lithauen, die boven Wilna op den Zamekheuvel woonde.

Het was waar, Jagello was groot en frisch, geheel anders dan Willem van Oostenrijk, die niet imponeerde door zijn figuur. Maar wat deerde dit Hedwig? Zij had Willem lief en zij begeerde niemand anders. Daarbij kwam, dat Jagello een heiden was. Mocht zij, de dochter van Lodewijk den Grooten, die den scepter had gezwaaaid over Hongarije en Polen, in het huwelijk treden met den Lithauschen heiden Jagello?

Met alle kracht verzette Hedwig zich tegen deze plannen. Zij wilde Willem trouw blijven.

Niet alleen de Raad der Edelen, ook haar eigen moeder was tegen haar, en sinds men wist, dat Hedwigs hart hing aan den Oostenrijker, werden haar schreden nauwlettend bewaakt en zorgde men er voor, dat de Oostenrijksche hertog haar niet meer kon bezoeken.

Nacht en dag hoorde Hedwig de voetstappen der soldaten op het slotplein, die haar beletten moesten, het paleis te verlaten, of bezoek van Hertog Willem te

Het Koninklijk Slot, gebouwd op den kalksteenheuvel Wavel, aan den Weichsel, in de stad Krakau.

ontvangen.

Men had haar trachten over te halen, de stem der edelen te volgen. Willem was nog een jongeling en Jagello was een volwassen man, dien men als den grootsten man van zijn tijd beschouwde. Ook had de Lithausche vorst beloofd, het heidendom te zullen vaarwel zeggen en zich met zijn volk te zullen voegen bij de Christelijke kerk. Ook dit feit legde gewicht in de schaal en had vooral de geestelijkheid sterk beïnvloed.

Doch Hedwig bleef weigeren; zij had Willem lief en Willem zou het daarom zijn.

Deze toestand kon zoo niet blijven voortduren. Daarom had de Raad der Edelen haar thans, op aanraden van haar moeder, een decreet voorgelegd, waarin werd bepaald, dat zij met Groothertog Jagello zou trouwen en daarmee Polen en Lithauen zou vereenigen.

„Maar dit decreet wordt niet van kracht, zonder mijn handteekening,” mompelde Hedwig. „en teekenen doe ik nooit!”

Plotseling rijpt er een plan in haar hoofd.

Neen, het rijpt niet, het ontstaat even snel als een gedachte. De Raad der Edelen vergadert thans in het paleis. Hij wacht haar antwoord, doch hij zal dat antwoord nooit ontvangen. Kroon en troon, land en luiden zal zij vaarwel zeggen, alleen om de inspraak van haar hart te kunnen volgen. Mag Willem niet bij haar komen, dan zal zij naar Willem gaan.

Zij ontbiedt Stefan, haar ouden trouwen kamerdienaar. „Stefan, breng me een bijl!” beveelt ze, „en breng daarna mijn rijpaard gezadeld naar den weg, die naar Kattowitz leidt!”

„Majesteit.....!” stamelt Stefan, want hij vermoedt, dat er iets vreemselijks gaat gebeuren. Doch Hedwig duldt geen opmerkingen.

„Gehoorzaam, Stefan!” zegt ze, en de dienaar gaat en brengt de bijl. Dan verwijderd hij zich, om het tweede bevel eveneens ten uitvoer te brengen.

Ondertusschen heeft Hedwig haar blauwen mantel afgelegd en vervangen door een wollen reismantel. Zij grijpt de bijl en verlaat haar kamer. Statig daalt ze de trappen van het paleis af en nu bevindt zij zich op het slotplein.

De soldaten staan in de houding en de kapitein treedt toe, maakt een diepe buiging en verzoekt Hare Majesteit eerbiedig, zich weer in het paleis te begeven.

De schoone oogen van Hedwig beginnen te flikkeren. Zij heft de bijl op en zegt: „Kapitein, noodzaak me niet Poolsch bloed te vergieten!”

De man treedt terug — het is zijn koningin, die spreekt, en hij durft haar niet te weerstreven.

Fier schrijdt nu de jonge koningin tusschen de soldaten door het slotplein over.

Doch van de zijde der poort nadert thans een priester. Hij draagt een kruis in de hand en hij smeekt haar, ter wille van het offer, dat Christus eens voor alle geloovigen gebracht heeft, het offer der liefde te brengen voor haar land.

„Majesteit,” zoo smeekt de man, „keer terug en breng het offer, God zal Zijn zegen daarop geven.”

Verbijsterd staart het meisje den geestelijke aan. De

soldaten heeft ze met de bijl bedreigd, doch hier staat een macht tegenover haar, waarvoor zij eerbiedig het hoofd buigt.

Zij keert zich om en gaat naar haar kamer terug. Snik-kend valt zij in de vensternis neer.

„Willem, Willem,” snikt ze, „ik kán je niet missen!”

Doch hoor, wat is dat?

Zachte harptonen dringen tot haar door en een wel-luidende stem zingt:

Twee edele volken, steeds zijde aan zijd'
In ieder verbond en in elken strijd,
Verbidden dit offer, o Majesteit.
In 't Oosten en Westen verbeidt nu de vijand
De tweedracht, die hém d' overwinning belooft,
Maar Polen en Lithau hun landen ontroofd.
De wreede Tartaar op zijn vurig snel paard,
De Russen, Teutonen, met flikkerend zwaard,
De Zweden, almede, belagen uw haard.
Wie, die uw land voor uw natie bewaart?
O dat g' aan Jagello's zijde u schaart!

Even zwijgt de zanger — het stormt in Hedwigs ge-moed. Nog staat het beeld van Hertog Willem voor haar geest, doch daarnaast staat nu een ander beeld, scherper en feller. Het is Polen, haar vaderland, aan alle zijden door vijanden omringd. Mag zij de oorzaak worden, dat die vijanden haar land overmeesteren? Is een vrij en gelukkig Polen het offer van haar liefde niet waard?

Maar reeds zingt de zanger voort:

O, waardige telg uit Piaste's geslacht,
Neigt gij nu uw oor tot ons smeekend gebed,
Zoo ziet gij u lijdende Staten gered!
Zoo'n huwlijk zag d' aard nog niet eer:
Twee vorsten tot een troon verkoren,
Een grootsche taak hun saám beschoren!

De minstrel hangt de harp op z'n schouder; langzaam verlaat hij het hofplein.

In Hedwigs hart is nu de strijd gestreden: zij zal haar hart ten offer brengen op het altaar van het vaderland. Met langzame schreden, het hoofd gebogen, begeeft Polens koningin zich naar de hofkerk. Daar knielt zij neer en verheft zich haar hart in het gebed tot God. Biddend ledigt zij daar den bitteren beker der zelf-opoffering.

Maar als later op den avond de edelen bij haar komen, om haar antwoord te vernemen, dan is zij niet in staat, om op de vraag, of zij het decreet wil teekenen, met woorden te antwoorden..... zij buigt alleen haar hoofd.

Op het Groot-hertogelijk kasteel op den Zamekheuvel boven Wilna verschijnt een ruiter op een vurig wit paard. Spoor-slags komt hij gereden van Krakau, de Poolsche hoofdstad. Hij brengt de boodschap, dat Po-lens koningin hem haar hand wil geven. Polen en Lithauen zullen één rijk zijn, waarover Jagello en Hedwig zullen regeeren.

Hedwigs offer is niet vergeefs gebracht. Het huwelijk tusschen deze beide vorsten heeft Polen grooten zegen gebracht. De Groothertog hield woord; hij nam het Christendom aan en noemde zich Wladislaw. Zelf vergezeld hij de zendelingen in zijn land, om hen als tolk te dienen bij hun bekeeringsarbeid. Hedwig en Jagello werden de stichters van de dynastie der Jagellonen, die tot 1572 den Poolschen troon bezet hielden en het land tot grooten bloei brachten.

P. DE Z. J.Gzn

Het kostbare architectonische kunstwerk van Krakau, de Kathedraal. Achttien kapellen omringen het Domgebouw, waarin de graf-tomben van machtige en aanzienlijke Polen geborgen zijn. Ook maarschalk Pilsodski werd er bijgezet.